

تاریخ معاصر معماری داخلی

تاریخ معاصر معماری داخلی

تألیف:

دکتر فاطمه کاتب

مهندس کیان دهقان

تاریخ معاصر معماری داخلی

تألیف: دکتر فاطمه کاتب، مهندس کیان دهقان

آماده‌سازی/کتاب خورشید، لیتوگرافی، چاپ، صحافی / دانشگاه پیام نور
دارای مجوز دائمی نشر از وزارت ارشاد به شماره / / تاریخ صدور /
چاپ اول، شمارگان/۱۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۷۰۳۹-۴-۴

سرشناسه: کاتب، فاطمه، ۱۳۳۰ - Kateb, Fatemeh

عنوان و پدیدآور: تاریخ معاصر معماری داخلی /

تالیف فاطمه کاتب، کیان دهقان

مشخصات نشر: تهران: دانشگاه الزهراء: دانشگاه پیام نور، ۱۳۹۶.

مشخصات ظاهری: ۲۲۲ص

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۷۰۳۹-۴-۴

وضعیت فهرست یسی: فیبا

موضوع: معماری داخلی -- تاریخ

موضوع: Interior architecture -- History

شناسه افزوده: دهقان، کیان، ۱۳۶۰ -

شناسه افزوده: دانشگاه الزهراء

شناسه افزوده: دانشگاه پیام نور

شناسه افزوده: Payam Noor University

رده‌بندی کنگره: NA:۲۸۵۰/۲ت ۱۳۹۶

رده‌بندی دیویی: ۷۲۹

شماره کتابشناسی ملی: ۴۷۶۳۳۶۳

تقديم نامه

انسان در طول زندگی بیشترین زمان خود را در فضاهای داخلی (اعم از مسکونی، تجاری، اداری و ...) سپری می‌کند. افزایش کیفیت فضاهای داخلی بدون شک می‌تواند به افزایش کیفیت زندگی یاری رساند. از این رو معماران داخلی با یافتن راه کارهای فضایی مناسب به جهت پاسخگویی به تمام سطوح نیازهای انسانی (از نیازهای زیست‌شناختی تا امنیت، حس تعلق، عزت نفس و در بالاترین سطح نیازهای زیبایی‌شناختی) کیفیت و بازده فضاهای داخلی را فزونی بخشیده و از سلامت و رفاه جامعه حفاظت می‌کنند.

معماری سنتی ایران چه در دوره اسلامی و چه پیش از آن همواره نگاه و گرایشش به درون بوده است. از این جهت معماری داخلی در ایران سبقه‌ای بس طولانی دارد. اما در روزگار کنونی رشته آکادمیک معماری داخلی در ایران بیشتر شناخته شده با عنوان طراحی داخلی در سایر کشورها (پس از یک رکود طولانی مدت ناشی از تعطیلی این رشته، تنها بعد از تغییر نگرش به این رشته و درک اهمیت و ضرورت آن، در چند سال گذشته بود که اندکی رونق گرفته است. اما این هنوز اول مسیر است. ما معتقدیم برای ساخته شدن شهرها با بالاترین کیفیت باید به تعداد کافی معمار داخلی بعد از آن معمار و سپس شهرساز تربیت شود. به عنوان مثال اگر شهرساز را برای شهر، معمار را برای ساختمان‌های شهر و معماران داخلی را برای واحدهای مسکونی و تجاری و... در نظر بگیریم متوجه کثرت مورد نیاز معماران داخلی آموزش دیده در جامعه خواهیم شد. اما امروز متأسفانه ما شاهد تنها دو دانشگاه دولتی (دانشگاه تهران تنها در مقطع کارشناسی ارشد و دانشگاه هنر تهران در هر دو مقطع کارشناسی و کارشناسی ارشد) و چند دانشگاه و موسسه آموزش عالی غیر دولتی دیگر برای آموزش معماران داخلی آینده هستیم. این درحالی است که بیش از هشتصد مرکز آموزش عالی درحال تربیت معماران هستند.

یکی از اصلی‌ترین دروس رشته معماری داخلی آشنایی با تاریخ معاصر این حرفه و سبک‌ها و جنبش‌های مختلف آن از شروع قرن بیستم تا به امروز می‌باشد. در زمان نوشتن این رقوم با وجود بیش از ده کتاب ترجمه یا تألیف شده در زمینه تاریخ معاصر معماری متأسفانه حتی یک کتاب فارسی هم در زمینه تاریخ معاصر معماری داخلی وجود نداشت. از این رو بر آن شدیم تا با تعریف یک سیر تاریخی مشخص و جمع‌آوری و ترجمه منابع کافی قدم در مسیر تدوین و نگارش کتاب پیشرو گذاریم.

در فصل نخست با عنوان جنبش هنرها و پیشه‌ها، ابتدا بر تغییرات ایجاد شده در سلیقه دوران ویکتوریا با ظهور اندیشه‌های جدید توسط نویسندگان چون پیوجین و جان راسکین اشاره کرده و سپس برخی از آثار و دیدگاه‌های طراحان این دوره شامل ویلیام موریس، سی اف ویسی، بیلی اسکات و نورمن شاو و... بررسی می‌شود. در ادامه این فصل به تأثیر پذیری طراحان این دوره از هنر شرقی نیز خواهیم پرداخت.

به هر حال تأثیر جنبش هنرها و پیشه‌ها بر طراحی داخلی متداول در آستانه ورود به قرن بیستم اندک بود. در فصل دوم با عنوان هنر نو یا آرت نوو ابتدا تأثیر سبک کلاسیک مدرسه هنرهای زیبای پاریس بر فضاهای داخلی اواخر قرن نوزدهم بررسی شده و سپس ریشه‌ها و ویژگی‌های سبک هنر نو - که کاملاً متفاوت از سبک کلاسیک مین مود و بیانی بود روشنفکرانه از هنر متناسب با روح زمان خود - مطرح خواهد شد. البته در این دوره بودند طراحان برجسته‌ای همچون چارلز رنه مکینتاش که آثارشان را باید نوعی هنر نو همراه با مایه‌های راسیونالیستی دانست.

هنر نو پس از یک اوج‌گیری سریع در اروپا و آمریکا، خیلی زود از محتوا تهی شد و به یک نوع تزئینات سطحی و تابع مد تغییر ماهیت داد. به این ترتیب جنبش‌های خردگرای جدیدی

همچون کوبیسم، فتوریسم، سوپرماتیسم، کنستراکتیویسم و داستیل (که البته در میان این جنبش‌ها بیش از همه داستیل مابه ازای معماری داخلی داشت) و همچنین اندیشه و آثار افرادی همچون آدولف لوس در اتریش و یا پیتر بهرنس در آلمان، زمینه‌ساز جریان جدیدی شدند که در فصل سوم با عنوان مدرنیسم متقدم آن را دنبال خواهیم کرد. مدرنیسم متقدم، که می‌توان آن را مدرنیسم پیش از جنگ نیز خواند، با الهام از یک زیبایی‌شناسی جدید ماشینی تلاش می‌کرد تا فضاهای داخلی را از تزئینات غیرضروری بپیراید. فضاهای داخلی این سبک را باید بیشتر از همه در آثار معمارانی همچون گروپوس، میس ون دروهه و لوکوربوزیه مشاهده کرد. معمارانی همچون فرانک لوید رایت و آلوارا آلتو هر چند هیچگاه به اصول مدرنیسم به اندازه سه معمار پیش گفته پایبند نبودند و بیشتر می‌توان آنها را در زیر لوای معماری ارگانیک قرار داد اما ما برخی از آثار آنها را نیز در این فصل آورده‌ایم.

در فصل چهارم مروری بر سبک آرت دکو و آثار برخی از دکوراتوره‌های معروف آن سبک خواهیم داشت. در این فصل ابتدا به ریشه‌ها و ویژگی‌های آرت دکو پرداخته و سپس تلفیق این سبک با مدنیسم ابتدا در فرانسه و سپس در آمریکا را بررسی خواهیم کرد. در پایان این فصل اشاره‌ای خواهیم داشت بر چگونگی پیدایش حرفه‌ای به نام دکوراسیون داخلی در فرانسه و سپس در آغاز فصل بعد تحولات ایجاد شده در این حرفه و تغییر ماهیت و نام آن به طراحی داخلی در آمریکا را پی می‌گیریم.

در فصل پنجم شاهد تثبیت مدرنیسم این بار در آمریکای وارسته از جنگ‌های جهانی خواهیم بود. شرکت‌های چندملیتی چه در عرصه طراحی همچون شرکت نول یا هرمان میلر و چه در عرصه معماری همچون شرکت اس. ا. ام. با استاندارد سازی و ساخت و سازهای تماماً صنعتی شده می‌رفتند تا زمینه‌ساز نوعی سبک بین‌المللی در عرصه معماری و طراحی داخلی شوند.

معماران در این دوره عمدتاً در آمریکا بوده و حتی افرادی همچون گروپوس، میس ون دروهه و سارینن نیز خواسته یا ناخواسته به آمریکا مهاجرت کرده بودند.

در اوایل دهه ۱۹۷۰ دستاوردهای مدرنیسم عمدتاً اعتبار خود را از دست داده بودند. در حوزه طراحی داخلی نیز همچون معماری کثرت‌گرایی جدیدی در حال ظهور بود. این دوران که در آن جنبش‌های مختلفی همچون های-تک، پست مدرنیسم، دیکانستراکشن و... یکی پس از دیگری ظهور و پس از چندی افول می‌کرد را تحت عنوان پسا مدرنیسم در فصل ششم پی خواهیم گرفت.

در فصل آخر با عنوان دنیای جدید، ابتدا با پرداختن به مفاهیم جدیدی همچون فناوری، برند سازی، طراحی اجتماعی و حفاظت از بناهای تاریخی و سپس آشنایی با گرایش‌های جدید طراحی همچون مینیمالیسم، بیو مورفیسم و... اشاره‌ای خواهیم داشت بر آنچه در قرن بیست و یکم در حال وقوع است. در انتهای این فصل نیز تلاش خواهیم کرد مروری بر طرح‌های شاخص قرن حاضر داشته باشیم.

در انتهای کتاب فهرست منابع و مآخذ به صورت فصل به فصل دسته بندی شده و پس از آن در قسمت کتابشناسی، برای آن دسته از عزیزانی که در مورد هر یک از سبک‌ها، دوره‌های تاریخی و یا اشخاص مطرح شده در کتاب تمایل به مطالعه بیشتر دارند، منابع شاخص دیگری متناسب با سیر تاریخی کتاب به صورت فصل به فصل آورده شده است.

فاطمه کاتب (دکتری معماری - دانشگاه UCE انگلستان)

کیان دهقان (فوق لیسانس معماری داخلی - دانشگاه تهران)

بهمن‌ماه ۱۳۹۵

۱۰۱	ژان پروه	۷۸	السی دی ولف
۱۰۲	آرنه یاکوبسن	۷۹	بتی جوئل
۱۰۴	مبلمان صرفاً کاربردی در بریتانیای بعد از جنگ	۸۰	سیری موآم
۱۰۵	بروتالیسم جدید	۸۲	دوروتی دراپر
۱۰۵	جیمز استرلینگ	۸۲	پُل نش
۱۰۶	لویی کان	۸۴	منابع و مآخذ
۱۰۸	تثبیت حرفه طراحی داخلی	۸۴	منابع برای مطالعه بیشتر
۱۰۹	منابع و مآخذ		
۱۰۹	منابع برای مطالعه بیشتر		

فصل پنجم: مدر نیسم

		۸۵	پیدایش حرفه ای به نام طراحی داخلی
		۸۵	دیوید هیکس
		۸۶	بیلی بالدوین
		۸۷	شرکت های بین المللی
		۸۷	شرکت نول
		۸۹	شرکت هرمن میلر
		۹۱	شرکت اس. ا. ام
		۹۳	طلایه داران
		۹۳	میس وندر روهه
		۹۵	فیلیپ جانسن
		۹۵	الکساندر جرارد
		۹۵	راسل رایت
		۹۷	لوکوروبوزیه
		۹۹	فرانک لوید رایت
		۹۹	ایرو سارینن
		۱۰۰	جو پوتتی
		۱۰۱	پیر لوئیچی ثروی
	فصل ششم: پسا مدر نیسم		
		۸۵	
		۸۶	
		۸۷	
		۸۷	
		۸۹	
		۹۱	
		۹۳	
		۹۳	
		۹۵	
		۹۵	
		۹۷	
		۹۹	
		۹۹	
		۱۰۰	
		۱۰۱	

فصل ششم: پسا مدر نیسم

۱۱۱	جنبش های - تک
۱۱۱	ریچارد راجرز
۱۱۱	مایکل هاپکینز : های-تک در خانه
۱۱۳	رون آراد
۱۱۳	بن کلی
۱۱۵	نورمن فاستر
۱۱۵	برخی طراحان دیگر
۱۱۶	پست مدر نیسم
۱۱۶	رابرت ونچوری، اسکات براون
۱۱۷	مایکل گریوز
۱۱۹	چارلز جنکس
۱۱۹	هانس هولاین
۱۲۱	پست مدر نیسم در ایتالیا
۱۲۳	پست مدر نیسم در فرانسه
۱۲۵	پست مدر نیسم در بریتانیا

۱۶۷	نالارهای سمعی بصری	۱۲۷	جنبش دیکانستراکشن
۱۷۰	هتل‌ها	۱۲۸	پیتر آیزنمن
۱۷۳	رستوران‌ها	۱۲۸	فرانک اُگری
۱۷۴	فضاهای درمانی	۱۳۱	معماران ژاپنی
۱۷۶	فضاهای اداری	۱۳۱	تادائو آندو
۱۸۰	فضاهای مسکونی	۱۳۱	فومیهیکو ماکی
۱۸۲	فروشگاه‌ها	۱۳۲	شیگرو بان
۱۸۶	کتابخانه‌ها	۱۳۴	طراحی پایدار
۱۸۸	فضاهای حمل و نقل	۱۳۶	استفادهٔ مجدد از بناها
۱۸۹	مبلمان	۱۴۴	منابع و مآخذ
۱۹۲	دنیای آینده	۱۴۴	منابع برای مطالعهٔ بیشتر
۱۹۲	سخن آخر		
۱۹۳	منابع و مآخذ		
۱۹۳	منابع برای مطالعهٔ بیشتر		
			فصل هفتم: دنیای جدید
		۱۴۵	مفاهیم جدید
		۱۴۵	فناوری
		۱۴۶	برندسازی
		۱۵۴	طراحی اجتماعی
		۱۵۵	کار تیمی
		۱۵۵	حفاظت از بناهای تاریخی
		۱۵۷	گرایش‌های جدید طراحی
		۱۵۷	مینیمالیسم
		۱۵۹	بیومورفیسم
		۱۶۰	گرایش جدید به دیکانستراکشن
		۱۶۲	گرایش جدید به های-تک
		۱۶۳	مروری بر طرح‌های شاخص
		۱۶۳	موزه‌ها

